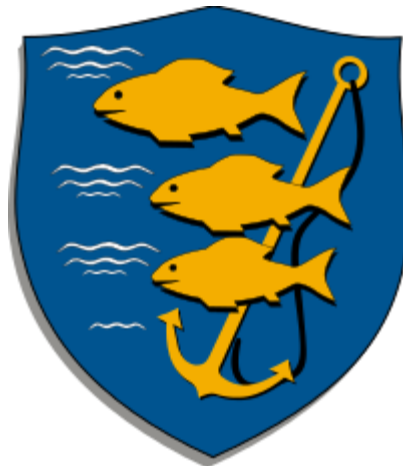

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Gminy Świątajno
z dnia

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE ŚWIĘTAJNO
NA LATA 2024 - 2030**

Czerwiec 2024 r.

Spis treści

I WSTĘP	3
I 1. Uzasadnienie merytoryczne	3
I 2. Uzasadnienie prawne	4
II ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ	5
II 1. Założenia systemu.	5
II 2. Zadania własne Gminy Świątajno w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	6
II 3. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w Gminie Świątajno.	6
II 4. Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej:.....	6
II 5. Zasoby Gminy Świątajno w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	7
III ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ.	7
IV DIAGNOZA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY	8
IV 1. Położenie i ludność	8
IV 2. Procedura „Niebieskie Karty”	9
IV 3. Wsparcie dla osób doznających przemocy domowej	10
IV 4. Wsparcie przez asystenta rodziny	11
IV 5. Edukacja i profilaktyka	11
V ANALIZA SWOT	13
VI CELE PROGRAMU	14
VI 1. Cel główny	14
VI 2. Cele szczegółowe	14
VII. ZADANIA PROGRAMU	18
VIII ADRESACI PROGRAMU	21
IX FINANSOWANIE PROGRAMU.....	21
X MONITORING PROGRAMU.....	21
XI PRZEWIDYWANE REZULTATY WDROŻENIA PROGRAMU	22

I WSTĘP

I 1. Uzasadnienie merytoryczne

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, styl życia. Stanowi system wewnętrznych powiązań, w którym wszyscy członkowie wzajemnie na siebie oddziałują, pozostając w dynamicznej równowadze, a jakakolwiek zmiana wpływa na jego całość. Przemoc wewnątrzrodzinna zaburza funkcjonowanie systemu, naruszając podstawowe prawa człowieka, niszcząc poczucie godności, szacunku i zaufania. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny wymaga podjęcia oddziaływań nie tylko w stosunku do osób doznających przemocy domowej, ale również tych, którzy ją stosują.

Światowa Organizacja Zdrowia definiuje przemoc jako celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu lub przeciwko grupie lub społeczności, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie, śmierć, ból psychiczny, zaburzenia w rozwoju lub deprivację.

Zgodnie z art. 2 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424) przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej.

Formy przemocy:

- Przemoc fizyczna – polega na różnej gamie form zachowania o różnym stopniu nasilenia np. wymierzaniu policzków, biciu, kopaniu itp.
- Przemoc seksualna- zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych (gwałt, zmuszanie do oglądania filmów, zdjęć pornograficznych itd.)
- Przemoc psychiczna – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby lub tego, co do niej należy, ten rodzaj przemocy przejawia się m.in. w zastraszaniu, poniżaniu, ubliżaniu, szantażowaniu itp.
- Przemoc ekonomiczna/ materialna – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwiania bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej ale również niszczenie przedmiotów itp.

Na terenie Gminy Świętajno przemoc domowa występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy domowej wymaga współpracy różnych służb i budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

I 2. Uzasadnienie prawne

Niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Świątajno na lata 2024-2030 został opracowany zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Niniejszy Program został sporządzony z uwzględnieniem szerokiego kontekstu prawnego w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy. Program będzie realizowany w oparciu o poniższe dokumenty:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym;
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że w opracowaniu celów i zadań niniejszego Programu uwzględniono najnowsze i rozległe nowelizacje systemu przeciwdziałania przemocy, które uchwalono w 2023 r. na podstawie:

- Ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw;
- Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw;
- Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.

Niniejszy Program pozostaje zgodny i rozwija założenia przyjęte w **Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świętajno na lata 2023-2030**. Celem głównym strategii jest poprawa jakości życia oraz rozwój osobisty i społeczny osób, rodzin i grup społecznych zamieszkałych na terenie Gminy Świętajno ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel strategiczny 3 brzmi: „Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz zapobiegania kryzysom rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży”, a w nim wymieniono kierunku działań 3.9. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w tym prowadzenie procedury Niebieskich Kart” oraz 3.10. „Działalność Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych”.

Niniejszy Program pozostaje zgodny również z celem głównym **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oleckiego na lata 2016-2025**, którym jest „stworzenie skutecznego systemu wsparcia przeciwdziałającego i ograniczającego skutki wykluczenia społecznego mieszkańców powiatu oleckiego”, a wśród celów strategicznych określono m.in. 3. „Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sytuacjom kryzysowym i uzależnieniom”.

II ZAŁOŻENIA SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

II 1. Założenia systemu.

- podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy oraz zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy,
- rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc,
- integracja działań instytucji wobec problemu przemocy domowej,
- stosowanie jednoznacznych przekazów, które mówią, że nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka, nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej,
- rozwój wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy i podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy.

II 2. Zadania własne Gminy Świątajno w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 424) do zadań własnych gminy Świątajno należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, tj.:

- opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Świątajno,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia,
- działania Zespołu Interdyscyplinarnego, który na terenie Gminy Świątajno będzie prowadził: diagnozę problemu przemocy domowej, podejmował działania w środowisku zagrożonym przemocą domową, inicjował interwencje w środowisku dotkniętym przemocą domową , rozpowszechniał informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy na terenie Gminy Świątajno oraz inicjował działania w stosunku do osób stosujących przemoc domową,
- praca grup diagnostyczno-pomocowych z osobami pokrzywdzonymi oraz stosującymi przemoc domową.

II 3. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w Gminie Świątajno.

Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, w skład którego wchodzi przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej w Świątajnie, Środowiskowego Domu Samopomocy we Wronkach, Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świątajnie, Komendy Powiatowej Policji w Olecku, Oświaty, Ochrony Zdrowia, Organizacji pozarządowej, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Olecku. Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między Wójtem Gminy Świątajno, a podmiotami działającymi w Zespole.

II 4. Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej:

- zasoby instytucjonalne - instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy domowej wraz z potencjałem organizacyjnym,
- zasoby ludzkie - specjaliści z różnych dziedzin,
- instrumenty pomocowe i sieć wsparcia,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- grupy diagnostyczno-pomocowe,
- media.

II 5. Zasoby Gminy Świętajno w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

- 1) Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Świętajnie,
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świętajnie,
- 3) Placówki oświatowe,
- 4) POZ „Olmedica” w Świętajnie,
- 5) Koordynator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 6) Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne,

Niewielkie są zasoby Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Dlatego też jest możliwość wykorzystania oraz współpracy z instytucjami z powiatu, tj.:

- 1) Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy PCPR w Olecku,
- 2) Sąd Rejonowy w Olecku,
- 3) Komenda Powiatowa Policji w Olecku,
- 4) Prokuratura Rejonowa w Olecku,
- 5) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku,
- 6) Poradnia Zdrowia Psychicznego w Olecku,
- 7) Poradnia Terapii Uzależnień w Olecku.

III ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ.

- 1) Negatywne wzorce zachowań społecznych,

- 2) Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych rodzin,
- 3) Problemy alkoholowe członków rodzin,
- 4) Słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- 5) Nieumiejętność rozwiązywania konfliktów w rodzinach,
- 6) Brak świadomości dotyczących możliwości rozwiązania swoich problemów za pomocą mediacji rodzinnych,
- 7) Brak działalności specjalistów w zakresie mediacji rodzinnych,
- 8) Brak motywacji ekonomicznej dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.

IV DIAGNOZA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY

IV 1. Położenie i ludność

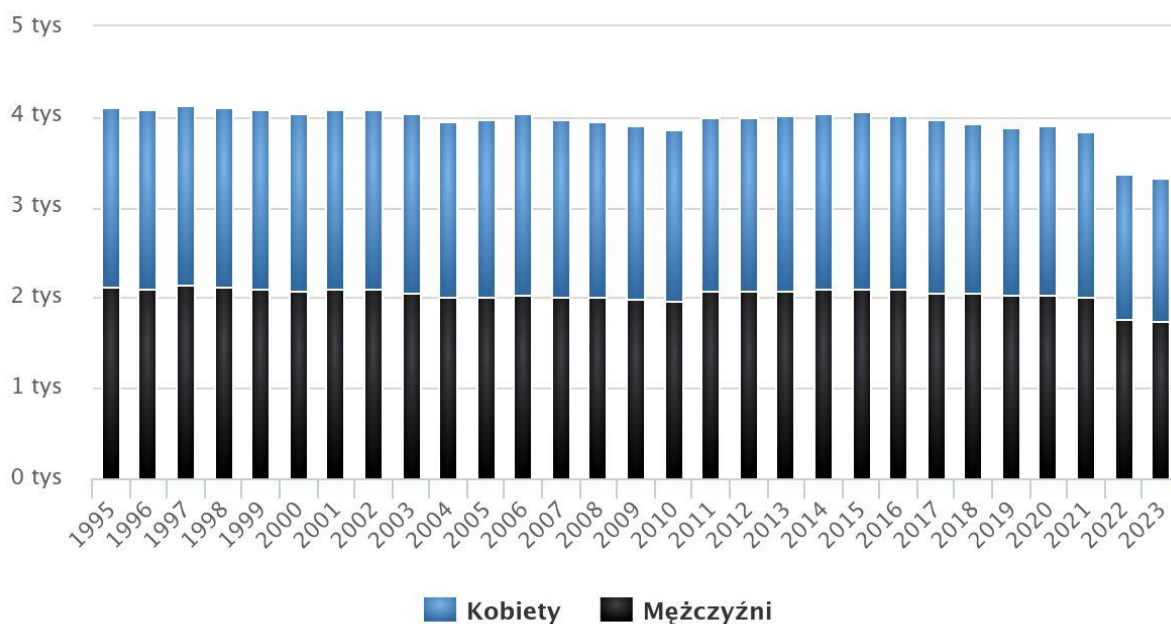
Gmina Świątajno to gmina wiejska. Należy do województwa warmińsko-mazurskiego, powiatu oleckiego. Gmina Świątajno na 31.12.2023 r. ma 3.327 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 9,6% ludności powiatu. Wśród mieszkańców 47,8% stanowią kobiety, a 52,2% mężczyźni. W latach 2002-2023 liczba mieszkańców zmalała o 18,5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,6 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego (41,8) oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (42,1).

Gmina stanowi 24,6% powierzchni powiatu¹.

¹ Więcej: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Swiatajno_powiat_olecki

Populacja – Gmina Świątajno w latach 1995 – 2023

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

IV 2. Procedura „Niebieskie Karty”

Liczba inicjowanych na terenie gminy Świątajno procedur „Niebieskie Karty” wykazuje wahania na przestrzeni lat. Po znacznym wzroście w roku 2022 już w roku następnym liczba ta spadła poniżej poziomu z roku 2021.

Zdecydowanie najczęściej procedurę rozpoczyna Policja.

Tab. 1. Liczba założonych Niebieskich Kart w gminie Świątajno w I. 2021-2023

	2021	2022	2023
Ogółem, w tym przez:	13	17	10
Ośrodek Pomocy Społecznej	0	2	1
Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Placówki Służby Zdrowia	0	0	0
Placówki oświaty (Szkoła Podstawowa)	1	0	1
Policję	12	15	6
Inne instytucje i organizacje	0	0	2*
Inne	0	0	0

Źródło: GOPS

**Przedstawiciel Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej.*

IV 3. Wsparcie dla osób doznających przemocy domowej

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej gmina Świątajno realizuje zadania własne w celu tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, a w tym m.in. są to

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia.

Ogólna liczba osób objętych różnymi formami wsparcia z powodu doznawania przemocy domowej zdecydowanie zmalała w ciągu dwóch lat o 74,07%. Znaczący spadek dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn oraz dzieci.

Wśród pomocy w formie poradnictwa zdecydowanie najbardziej popularne są porady socjalne.

Na terenie gminy nie ma zatrudnionych specjalistów do udzielania porad psychologicznych. Z porad psychologicznych oraz prawnych podopieczni mogą skorzystać w Starostwie Powiatowym oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku.

Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny, zatrudnieni w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świątajnie prowadzą poradnictwo w ramach wykonywanych obowiązków służbowych.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jak również innych jednostek z terenu gminy udzielali osobom potrzebującym informacji dot. bezpiecznego schronienia w ośrodkach wsparcia, zarówno przy PCPR w Olecku, jak i innych z terenu województwa warmińsko – mazurskiego, w zależności od zaistniałych potrzeb.

Tab. 2. Wsparcie dla osób doznających przemocy domowej w gminie Świątajno w l. 2022-2023

		2022	2023
Liczba osób objętych różnymi formami wsparcia z powodu doznawania przemocy domowej	ogółem	54	14
	kobiety	20	10
	mężczyźni	18	2
	dzieci	16	2
W tym liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	psychologicznego	0	1
	pedagogicznego	0	1
	prawnego	0	0
	medycznego	0	0
	socjalnego	38	12
	zawodowego i rodzinnego	0	0

Źródło: GOPS

IV 4. Wsparcie przez asystenta rodziny

W ciągu jednego roku o 22,22 % wzrosła liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objętych wsparciem przez asystenta rodziny.

Rodziny objęte wsparciem były przydzielane na wniosek pracowników socjalnych. Asystent rodziny najczęściej prowadził pracę z rodzinami w środowisku ich zamieszkania. Obok wspierania rodziny w podnoszeniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, na ogół zajmował się pomocą w rozwiązywaniu problemów socjalno-bytowych, które najbardziej przytłaczają rodzinę oraz generują brak poczucia bezpieczeństwa i perspektyw na przyszłość.

Tab. 3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w gminie Świątajno w l.2022-2023

	2022	2023
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	9	11

Źródło: GOPS

IV 5. Edukacja i profilaktyka

W szkołach działających na terenie gminy organizowane są lekcje wychowawcze, na których wychowawcy poszczególnych klas poruszają tematy dotyczące agresji, przemocy i sposobu zapobiegania oraz radzenia sobie z tym problemem. Tematy te były również poruszane podczas indywidualnych konsultacji i warsztatów prowadzonych dla uczniów i rodziców przez psychologa i pedagoga szkolnego oraz na spotkaniach z funkcjonariuszami policji.

W szkołach realizowano również program profilaktyczno-wychowawczy, promujący prawidłowe zachowanie i pozytywne wzorce. Uczniowie zdobyli podstawową wiedzę pozwalającą na zidentyfikowanie zachowań agresywnych i przemocowych. Uświadamiali sobie, jakie skutki powoduje przemoc, uczyli się lepszego rozumienia uczuć innych osób. Ćwiczyli umiejętności dotyczące rozwiązywania konfliktów, kontrolowania swojej złości, obrony siebie i innych przed agresją i przemocą, komunikowania się, asertywności, radzenia sobie z presją i naciskami grupy, pomagania innym i współdziałania.

W ramach programu profilaktyczno-wychowawczego realizowane były także różne działania odpowiednie do niewłaściwego zachowania uczniów. Każdy nauczyciel (wychowawca) zobowiązany był dostosować odpowiednio działania do problemów pojawiających się w jego klasie. W wyniku zaistniałych problemów w szkołach prowadzone były wspólne rozmowy z rodzicami i dziećmi, jak również nawiązywana była współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, asystentem rodziny, Sądem oraz PCPR w Olecku.

W czasie trwania pandemii Covid-19 i okresu zdalnego nauczania realizowane były również zajęcia wspierające uczniów w radzeniu sobie z trudnościami wynikającymi z izolacji i ograniczenia kontaktów społecznych. Szczególną uwagę poświęcono rozpoznawaniu, nazywaniu i radzeniu z trudnymi emocjami oraz poznawaniu różnych sposobów radzenia sobie ze stresem. Nauczyciele i pedagodzy podczas zajęć zdalnych zwracali szczególną uwagę na symptomy mogące świadczyć o występowaniu lub nasilaniu się trudnych sytuacji w domach uczniów.

W ramach realizacji przez szkołę Przedsięwzięcia Lokalny Ośrodek Wiedzy i Edukacji w Świątynie w ramach projektu Grantodawcy Familijne LOWE” prowadzone były warsztaty dla rodziców na temat „Bezpieczeństwa dziecka w sieci i zagrożeń z tym związanych oraz z problematyki wychowawczej i aktywizacji zawodowej”.

Na terenie Gminy na bieżąco organizowane są zajęcia w celu wsparcia różnorodnych form spędzania czasu wolnego i zainteresowania sportem skierowane do dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów.

Na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Gminy, w GOPS oraz w szkołach funkcjonujących w Gminie rozpowszechniane są materiały informacyjne o możliwych formach pomocy, w tym również materiały z PCPR w Olecku oraz Policji. Rozpowszechniana jest informacja na temat telefonu zaufania: Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy Niebieska Linia tel. 800-120-002 oraz promowana i realizowana jest procedura Niebieskich Kart.

W ramach oddziaływań na społeczności lokalne rozpowszechniane były również ulotki i broszury dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej.

V ANALIZA SWOT

W zaprojektowaniu efektywnego zestawu celów i zadań służących profilaktyce i przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie Gminy Świętajno, dokonano oceny występujących w gminie czynników zewnętrznych i wewnętrznych, które mogą oddziaływać na realizację celów Programu. Posłużono się adekwatną metodą oceny w postaci tzw. analizy SWOT. Jest to jedna z bardziej popularnych technik analizy strategicznej, w której są poddawane analizie takie czynniki jak:

- **mocne strony** – czynniki wewnętrzne odróżniające pozytywnie badaną działalność od działalności prowadzonej przez inne podmioty w tym samym przedmiocie i regionie,
- **słabe strony** – czynniki wewnętrzne wpływające na ograniczenia w rozwoju analizowanej działalności,
- **szanse** - uwarunkowania, zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne, które przy umiejętnym wykorzystaniu mogą wpłynąć pozytywnie na rozwój danego rodzaju działalności,
- **zagrożenia** – tendencje, procesy i zjawiska w otoczeniu, które mogą stanowić bariery lub utrudnienia w funkcjonowaniu gminy w analizowanym obszarze.

Tab. 8. Analiza SWOT w zakresie występowania i przeciwdziałania zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Świętajno

Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaplecze kadrowe i instytucjonalne, • współpraca z instytucjami zajmującymi się zjawiskiem przeciwdziałania przemocy domowej: Policja, GKRPA, oświata, kuratorzy, służba zdrowia, itp.; ▪ aktywna postawa władz gminy w podejmowaniu działań na rzecz członków wspólnoty lokalnej - opracowanie oraz wdrażanie programów profilaktycznych i pomocowych, ▪ doskonalenie zawodowe kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, ▪ prowadzone działania profilaktyczne, ▪ możliwość skorzystania przez mieszkańców gminy ze wsparcia specjalistów w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy PCPR w Olecku, Poradni Zdrowia Psychicznego w 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyuczona bezradność rodzin uwikłanych w zjawisko przemocy, ▪ brak na terenie gminy organizacji pozarządowych sprofilowanych na przeciwdziałaniu uzależnieniom i przemocy domowej, ▪ brak na terenie gminy grup wsparcia i grup samopomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, ▪ niechęć do udziału w zajęciach edukacyjnych, spotkaniach grup wsparcia i innych inicjatywach integracyjnych podnoszących kompetencje społeczne. ▪ niedostateczna liczba kadry specjalistycznej z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. ▪ Ujemny przyrost naturalny.

Olecku i Poradni Terapii Uzależnień w Olecku.	
Czynniki zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzmocnienie interdyscyplinarnej współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, ▪ rozległa nowelizacja prawa z lat 2020-2024 umożliwiająca skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej, ▪ możliwość pozyskania środków finansowych w ramach ogłaszanych programów i konkursów, ▪ korzystanie w większym stopniu z potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, ▪ wzrost świadomości społecznej i wiedzy na temat prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo- wychowawczej przez rodziny oraz zmiana postaw społecznych, ▪ upowszechnianie w środowisku lokalnym informacji na temat instytucji udzielających pomocy i wsparcia rodzinom uwikłanym w zjawisko przemocy, ▪ dalsze doskonalenie zawodowe kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, ▪ dobrowolny udział sprawców przemocy domowej w programach korekcyjno- edukacyjnych i psychologiczno- terapeutycznych. ▪ zwiększenie skali i zasięgu działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy domowej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ negatywny wpływ epidemii COVID-19 na wiele aspektów życia społeczno- gospodarczego. ▪ istniejące stereotypy na temat przemocy domowej, ▪ erozja autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych - rozpad związków (rozwoły, separacje, emigracja zarobkowa), ▪ bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych rodzin, ▪ współwystępowanie zjawisk patologicznych, jak alkoholizm i inne uzależnienia oraz przemoc domowa, ▪ brak umiejętności szukania pomocy w sytuacjach ryzykownych i kryzysowych. ▪ brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, ▪ poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc; ▪ niski poziom zaufania do instytucji pomagających i niechęć do współpracy ze strony rodzin;

Źródło: opracowanie własne

VI CELE PROGRAMU

VI 1. Cel główny

Celem głównym Programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez spójne działanie służb pomocowych oraz zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy poprzez podniesienie świadomości społecznej.

VI 2. Cele szczegółowe

Cel główny programu będzie realizowany poprzez cele szczegółowe:

Cel 1

Zapobieganie występowaniu przemocy domowej poprzez podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy.

Zadanie:

a) Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.

Działanie:

- prowadzenie zajęć wychowawczych oraz zajęć informacyjno - edukacyjnych w placówkach oświatowo - wychowawczych oraz w programach pracy środowiskowej,
- wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym, modelujących właściwe zachowanie lidera, opiekuna, wychowawcy,
- opracowywanie i realizacja innowacyjnych programów szkolnych w zakresie profilaktyki i prewencji przemocy realizowanych na terenie szkół,
- promowanie mediacji rodzinnych jako formy rozwiązywania konfliktów,
- wprowadzanie zajęć wychowawczych dotyczących nieagresywnego rozwiązywania konfliktów oraz objęcie rodzin dysfunkcyjnych opieką społeczną.

b) Promowanie nieagresywnych zachowań w mediach (prasa, telewizja, radio, internet).

Działanie:

- współpraca z mediami,
- kampanie informacyjne.

Adresaci:

- dzieci i młodzież, dorośli, rodziny, społeczność lokalna, przedstawiciele mediów.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba zrealizowanych godzin edukacyjnych,
- liczba dzieci objętych edukacją,
- liczba osób dorosłych objętych poradnictwem,
- liczba rodzin objętych działaniami wspierającymi i edukacyjnymi.

Cel 2

Zatrzymanie sytuacji przemocy - zmniejszanie negatywnych następstw dla osób doznających przemocy i świadków występowania przemocy domowej.

Zadanie:

- a) **Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i pozostającym w rodzinie, w dotychczasowym miejscu zamieszkania lub pobytu.**

Działanie:

- poradnictwo medyczne (zakłady opieki zdrowotnej), psychologiczne, pedagogiczne, prawne, pomoc społeczna,
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej,
- rozpowszechnianie telefonu zaufania: Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy **Niebieska linia tel. 800 - 12 – 00 - 02,**
- promowanie i realizacja „Niebieskiej karty” zakładanej przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, w tym Ośrodka Pomocy Społecznej, Policję, Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Oświaty oraz lekarzy w Zakładzie Opieki Zdrowotnej.

- b) **Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania, pobytu lub rodziny.**

Działanie:

- udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej zlokalizowanych na terenie województwa warmińsko – mazurskiego i w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Olecku, ośrodkach wsparcia,
- przeprowadzanie rozmów profilaktycznych z osobami nadużywającymi alkohol i stosującymi przemoc oraz doświadczającymi przemocy,
- przesyłanie wniosków do Sądu Rejonowego w Olecku o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu i stosowaniem zaburzeń porządku i demoralizacji nieletnich,
- przesyłanie wniosków do Sądu Rejonowego w Olecku o wgląd w sytuację małoletnich,
- opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych wśród mieszkańców Gminy Świątajno o możliwych formach pomocy.

Adresaci:

- osoby dotknięte przemocą, w szczególności ofiary i świadkowie przemocy.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba osób objętych poradnictwem oraz pomocą i wsparciem.

Cel 3

Wychodzenie z sytuacji przemocy - zapobieganie stosowaniu przemocy domowej.

Zadanie:

Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku.

Działanie:

- współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku w zakresie kierowania osób doświadczających przemocy do ośrodków wsparcia,
- kierowanie sprawców przemocy do programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych,
- kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe,
- kolonie profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowych

Adresaci:

- sprawcy przemocy, ofiary przemocy.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba sprawców przemocy objętych działaniami, liczba osób doznających przemocy objętych działaniami, liczba osób skierowanych na kolonie profilaktyczne.

Cel 4

Poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy oraz monitorowanie występowania przemocy domowej, jej rozmiarów i skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań.

Zadanie:

- a) **Oddziaływania na osoby zajmujące się zawodowo lub społecznie, pośrednio lub bezpośrednio przemocą domową, w tym na organizacje pozarządowe.**

Działanie:

- poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne,
- szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- konferencje i kampanie społeczne.

- b) **Oddziaływanie na społeczności lokalne w celu włączenia społeczności w system monitorowania zjawisk związanych z występowaniem przemocy domowej.**

Działanie:

- funkcjonowanie Interdyscyplinarnego Zespołu do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz grup diagnostyczno - pomocowych,
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w społecznościach szczególnie zagrożonych przemocą.

Adresaci:

- instytucje i służby zajmujące się zawodowo lub społecznie przemocą (policja, kuratorzy, sądy, ośrodek pomocy społecznej),
- organizacje pozarządowe, środowiska lokalne, pedagodzy, psychologowie, wychowawcy szkolni, pracownicy socjalni.

VII. ZADANIA PROGRAMU

Lp	ZADANIE	OPIS ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR LUB KOORDYNATOR
1.	Uchwała w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego	Uchwała określająca tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego	2023 r.	Rada Gminy Świątajno

2.	Powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	Zarządzenie Wójta powołujące Zespół Interdyscyplinarny	2023 r.	Wójt Gminy Świątajno
3.	Praca Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	- Wybór przewodniczącego i zastępcy Zespołu, - powołanie grup diagnostyczno-pomocowych - Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz w/w grup złożą oświadczenie o zachowaniu poufności informacji i danych, które uzyskali przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz, że znane są im przepisy o odpowiedzialności karnej za udostępnienie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieuprawnionym”	Od 2024 r. praca ciągła	Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Diagnostyczno-Pomocowych
4.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny oraz Grupy Diagnostyczno-Pomocowe zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, mających na celu zapobiegania zjawisku, - diagnozowanie problemu przemocy domowej - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania	od 2024 r. praca ciągła	Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Diagnostyczno-Pomocowych

		<p>pomocy w środowisku lokalnym,</p> <ul style="list-style-type: none"> - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową, - monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, - prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. 		
5.	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> - kierowanie ofiar przemocy do ośrodków wsparcia samorządowych punktów profilaktycznych działających na terenie woj. warmińsko - mazurskiego - praca socjalna z osobami doznającymi przemocy. 	od 2024 r. praca ciągła	
6.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej	- systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy domowej.	Od 2024 r. praca ciągła	Pełnomocnik Wójta do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
7.	Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy domowej poprzez działania informacyjno - edukacyjne	- rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów) dotyczących zjawiska przemocy domowej wśród lokalnej społeczności,	od 2024 r. praca ciągła	Zespół Interdyscyplinarny i członkowie grup Diagnostyczno – pomocowych Koordynator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania

		- dostarczanie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w domowej		Problemów Alkoholowych.
--	--	---	--	-------------------------

VIII ADRESACI PROGRAMU

Program kierowany jest również do osób zajmujących się udzielaniem pomocy osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc, jak również do sprawców przemocy.

Program adresowany jest do:

- 1) osób doznających przemocy domowej, w tym dzieci, współmałżonków lub partnerów pozostających w związkach nieformalnych, osób w podeszłym wieku, osób niepełnosprawnych;
- 2) osób stosujących przemoc domową;
- 3) świadków przemocy domowej;
- 4) pracowników instytucji i służb zajmujących się profesjonalnie udzielaniem pomocy osobom doświadczającym przemocy;
- 5) społeczności lokalnej.

IX FINANSOWANIE PROGRAMU

Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej będą środki własne Gminy, w tym środki Wojewody, środki Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz środki finansowe pozyskane z zewnątrz, w tym z Unii Europejskiej.

X MONITORING PROGRAMU

Podsumowanie programu będzie dokonywane raz w roku, po zakończeniu rocznej realizacji Programu przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Świątynie.

XI PRZEWIDYWANE REZULTATY WDROŻENIA PROGRAMU

Realizacja zadań przewidzianych w ramach niniejszego Programu przysłuży się do zapewnienia bardziej skutecznej pomocy i wsparcia osobom oraz rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą, ponieważ zakładane rezultaty Programu to:

- 1) wzmocnienie oddziaływania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej w tematyce przeciwdziałania przemocy domowej;
- 3) zmniejszenie skali występowania przemocy domowej w gminie;
- 4) zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy;
- 5) podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- 6) zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.